

STRATEŠKI NAČRT DOSTOPNOSTI

OBČINE ŽALEC

Strateški načrt dostopnosti Občine Žalec

Naročnik:

Občina Žalec

Izdelovalec:

Zavod DOSTOP, Cesta 27.aprila 35, 1000 Ljubljana

Projekt:

Strateški načrt dostopnosti Občine Žalec

Verzija:

SND-Žalec-2025-46

Avtorici:

Andreja Albreht, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Živa Girandon, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Datum: 25/02/2026

Vsebina

1	UVOD.....	4
1.1	PRAVNE PODLAGE	4
1.2	NAMEN IN CILJI SND ŽALEC	4
1.3	POSVETOVALNA SKUPINA	5
1.4	DELI SND ŽALEC	5
1.5	REALIZACIJA SND ŽALEC	6
1.5.1	Obveznost uporabe SND Žalec pri urejanju zunanjih površin	6
1.5.2	Podporne aktivnosti za ustrezno realizacijo SND Žalec	6
1.5.3	Posvetovalno telo v zvezi z izvajanjem načrta	8
1.5.4	Posodabljanje SND Žalec	8
2	NAVODILA ZA UPORABO SND.....	9
2.1	NAVODILA ZA ZAPOSLENE V OBČINSKI UPRAVI	9
2.1.1	Priprava strateških dokumentov, projektov in razpisov	9
2.1.2	Načrtovanje in izvedba del - zunanje površine.....	9
2.1.3	Načrtovanje in izvedba del - stavbe v javni rabi	9
2.1.4	Izdajanje soglasij pri projektih drugih investitorjev	10
2.1.5	Spreminjanje prometnih ureditev	10
2.1.6	Izdajanje soglasij v zvezi z uporabo javnega prostora.....	10
2.1.7	Vzdrževanje javnih površin.....	10
2.1.8	Selitev javnih storitev in prostorov na nove lokacije	11
2.2	NAVODILA ZA PROJEKTANTE	11
2.2.1	Načrtovanje prenov, novogradenj in vzdrževalnih del/zunanje površine	11
2.2.2	Načrtovanje prenov, novogradenj in vzdrževalnih del /stavbe v javni rabi	12
2.3	NAVODILA ZA REDARSKÉ IN INŠPEKCIJSKE SLUŽBE	12
3	KATEGORIJE DOSTOPNOSTI PROSTORA.....	13
3.1.1	Osnovna stopnja dostopnosti.....	13
3.1.2	Višja stopnja dostopnosti	13
4	PRIPOROČILA ZA PRIPRAVO AKCIJSKEGA NAČRTA	15

1 UVOD

1.1 PRAVNE PODLAGE

Strateški načrt dostopnosti Občine Žalec (v nadaljevanju: SND Žalec) je dokument, ki določa smernice v skladu z 32. členom Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP in 133/23, 85/24 – ZAID-A, 47/25 – odl. US in 75/25). Gradbeni zakon (v nadaljevanju: GZ-1) v tem členu določa, da lahko občine v dogovoru z reprezentativnimi invalidskimi organizacijami s strateškim načrtom dostopnosti določijo stopnjo prilagojenosti zunanjih javnih površin, ne glede na zahteve o opremljenosti javnih površin določenih s tem zakonom.

S tem načrtom se določi, katere povezave na zunanjih javnih površinah so v občini zelo pomembne za enakovreden dostop do javnih storitev in objektov in jih je zato treba z vidika dostopnosti obravnavati celoviteje. Pri tem gre tako za dosledno upoštevanje vidika dostopnosti v fazi projektiranja kot tudi za zagotavljanje strokovnega nadzora nad izvedbo in intenzivnejše odpravljanje ovir prek služb za vzdrževanje in redarskih ter inšpekcijskih služb.

V praksi to pomeni predvsem zmanjšanje obveznosti za občino v zvezi z zagotavljanjem sklenjenega taktilnega vodilnega sistema za slepe in slabovidne (v nadaljevanju: TTVS), ki se po sprejemu tega načrta izvaja le na poteh oz. območjih višje stopnje dostopnosti, kot so določeni s tem načrtom. Občina se zaveže k celovitemu zagotavljanju dostopnosti za vse uporabnike s funkcionalnimi oviranostmi na območjih višje stopnje dostopnosti.

Načrt obravnava tudi dostopnost informacij in storitev v skladu z Zakonom o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14, 32/17 in 95/24) in Zakonom o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 10/08), upošteva Pravilnik o univerzalni graditvi in uporabi objektov (Uradni list RS, št. 41/18 in 199/21) in njemu pripadajoče standarde.

1.2 NAMEN IN CILJI SND ŽALEC

Namen SND Žalec je:

- da se vsem uporabnikom (ne glede na morebitno posameznikovo funkcionalno oviranost) omogoči čim boljši dostop do osnovnih javnih storitev,
- da se težave z dostopnostjo rešujejo sistematično in na strateški ravni, s čimer se bistveno izboljšajo rešitve v praksi,
- da se zbirajo povratne informacije uporabnikov in da se rešitve stalno nadgrajujejo ter dopolnjujejo z novimi spoznanji,
- da ima občina pregled nad izvajanjem prilagoditev in njihovim vzdrževanjem ter jih izvaja predvsem tam, kjer so nujne in smiselne,
- da občina z uresničevanjem SND daje dober zgled in s tem spodbudi k izvajanju tudi državne institucije in zasebne investitorje na območjih, ki niso v občinski lasti in upravljanju,

- da so lahko uporabniki z oviranostmi vključeni v proces sprejemanja odločitev v zvezi z dostopom do javnih storitev in lahko spodbujajo izvajanje dogovorjenih rešitev v praksi.

Pomembni cilji SND Žalec so:

- Občina lahko uporabi ta načrt v skladu z 32. členom GZ-1 in s tem zniža stroške izvedbe ter omogoči kakovostnejše rešitve, prilagojene dejanskim potrebam občanov.
- Projektanti, ki projektirajo zunanje javne ureditve na zunanjih površinah v občini Žalec, dobijo v smernicah tega načrta jasna navodila glede projektiranja dostopnih javnih površin in ustrezno strokovno pomoč v primerih, ko je treba iskati kompromisne rešitve.
- Občina se zaveže, da bo v okviru vzdrževalnih del odstranjevala ovire, na katere opozori posvetovalno telo ter izvrševala redni redarski in inšpekcijski nadzor v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti.
- Občina se zaveže, da bo skrbela za ozaveščanje širše in strokovne javnosti na področju dostopnosti in na ta način spodbujala izvajanje ustreznih rešitev tudi na območjih, ki niso v njeni lasti in upravljanju.

1.3 POSVETOVALNA SKUPINA

Pri pripravi SND občine Žalec sodelujejo predstavniki reprezentativnih invalidskih organizacij ter predstavniki občine. Sodelovali so predstavniki naslednjih invalidskih organizacij:

- Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Celje;
- Društvo Sonček Celje;
- Društvo paraplegikov Žalec;
- Društvo oseb z okvaro sluha celjske regije.

1.4 DELI SND ŽALEC

SND Žalec sestavljajo štiri deli, ki se uporabljajo skupaj:

- SND Žalec – besedilo,
- Priloga 1 – Višja stopnja dostopnosti (grafična priloga s seznamom objektov)
- Priloga 2 – Ukrepi za izboljšanje dostopnosti (grafična priloga s seznamom ukrepov)
- Priloga 3 - Smernice za načrtovanje javnih površin

Poleg tega se pri načrtovanju uporablja naslednja standarda:

- Standard SIST 1186 Talni taktilni vodilni sistem za slepe in slabovidne in
- Standard SIST ISO 21542 Gradnja stavb - Dostopnost in uporabnost grajenega okolja

SND Žalec je dokument, s katerim se določi stopnja prilagojenosti zunanjih javnih površin ne glede na zahteve o opremljenosti javnih površin, določenih z GZ-1. To pomeni, da se lahko pravila glede tega, kje so posamezne vrste taktilnih oznak in drugih prilagoditev obvezne,

določijo drugače, vendar pa to ne vpliva na spreminjanje pravil načrtovanja in strukture ter barv taktilnih oznak. Te morajo ustrezati standardu SIST 1186 (trenutno veljavni različici tega standarda) oz. standardu, ki bi ga v prihodnosti nadomestil. Zato v smernicah SND Žalec ni podrobnejših skic v zvezi z detajli načrtovanja talnih taktilnih oznak, temveč so podane le obrazložitve posameznih dejanskih primerov na slikah.

1.5 REALIZACIJA SND ŽALEC

V tem poglavju so opredeljene podrobnosti v zvezi z realizacijo SND Žalec glede obveznosti uporabe načrta, podpornih aktivnosti, ki so bistvene za ustrezno realizacijo načrta, in glede povezav z drugimi aktivnostmi občine Žalec na področju zagotavljanja dostopnosti.

1.5.1 OBVEZNOST UPORABE SND ŽALEC PRI UREJANJU ZUNANJIH POVRŠIN

Župan občine Žalec sprejme dokument Strateški načrt dostopnosti Občine Žalec. **Uporaba SND Žalec je v skladu z 32. členom GZ-1 in sprejetim občinskim sklepom obvezna pri urejanju zunanjih javnih površin v občini Žalec.**

SND Žalec je pripomoček za učinkovitejše projektiranje ustreznih dostopov na zunanjih površinah v občini in **se upošteva pri projektiranju vseh objektov v javni rabi ne glede na to, ali gre za parcele v zasebni ali javni lasti.** Investitorji so namreč dolžni zagotoviti neoviran dostop do objektov v javni rabi v skladu z zakonodajo na področju graditve in izenačevanja možnosti invalidov. SND zgolj podrobneje določa, kako se urejajo in predvideva zmanjšanja nekaterih obveznosti.

1.5.2 PODPORNE AKTIVNOSTI ZA USTREZNO REALIZACIJO SND ŽALEC

Za doseganje ciljev SND Žalec je **nujno izvajanje spodaj navedenih aktivnosti v vseh območjih višje stopnje dostopnosti**, pri čemer je zelo pomembno, da so o njih **ustrezno obveščeni vsi zaposleni v mestni upravi**, ki skrbijo za izvedbo projektov in aktivnosti na zunanjih površinah v javni rabi. Gre predvsem za izvedbo spodaj navedenih aktivnosti.

1.5.2.1 RECENZIJE PROJEKTOV Z VIDIKA DOSTOPNOSTI

SND Žalec je temeljni dokument, ki vsebuje smernice brez izvedbenih detajlov. Pri načrtovanju in izvedbi talnega taktilnega vodilnega sistema za slepe in slabovidne so detajli zelo pomembni in razlike med dobrimi ter neuporabnimi rešitvami so pogosto zelo majhne. Zato so pomemben ukrep za zagotavljanje ustreznih rešitev pregledi projektne dokumentacije in nadzor nad izvedbo. Pogosto se ob pregledu predlagane rešitve v projektu tudi močno zmanjša količina taktilnih oznak, kar pomeni zmanjšanje stroškov pri izvedbi in vzdrževanju. Prav tako se pri pregledih projektov pogosto ugotovijo (in odpravijo) težavne ovire za druge pešce z oviranostmi. Priporočljivi so tudi pregledi objektov v javni rabi, ne zgolj javnih površin.

1.5.2.2 ODPRAVLJANJE OVIR V OKVIRU VZDRŽEVALNIH DEL

Občina Žalec (Urad za komunalne dejavnosti) napiše program odstranjevanja ovir v okviru vzdrževalnih del glede na razpoložljiva sredstva. Program se izdela na podlagi popisa ovir, ki so bile zaznane v postopku izdelave SND (Priloga 2) ter ovir, ki so bile zaznane v projektu Multimodalna mobilnost (<https://pregleovalnik.dostopnost-prostora.si/>). Odstranjevanje ovir se lahko izvaja tudi na podlagi neposrednih pobud občanov, ki jih obravnava Svet za invalide.

1.5.2.3 ODPRAVLJANJE OVIR V OKVIRU NADZORA REDARSTVA IN INŠPEKTORATA

Službe za inšpekcijski nadzor in redarstvo izvajajo nadzor nad uporabo javnih površin (predvsem nad postavljanjem gostinskih vrtov, panojev in drugih predmetov na javno površino) in območij ceste (predvsem zapore površin za pešce, potencialne nevarnosti na poteh) in nadzor nad mirujočim prometom (npr. nad rabo parkirnih mest rezerviranih za vozila invalidov, nadzor kršenja določil parkiranja na pločnikih, na območjih za pešce, prehodih za pešce, dovozih in križiščih) ter ukrepajo ob ugotovljenih kršitvah skladno z zakonom in v okviru pooblastil s tega področja.

Poostren nadzor naj se izvaja na območju Šlandrovega trga, kjer redarji nadzorujejo prehodnost vodilnih poti ter nadzirajo morebitno nedovoljeno širjenje gostinskih vrtov.

1.5.2.4 OZAVEŠČANJE DELEŽNIKOV, KI LAHKO VPLIVAJO NA IZBOLJŠANJE DOSTOPNOSTI

Občina Žalec izvaja ozaveščevalne in promocijske akcije ter strokovna izobraževanja, s katerimi:

- obvešča in motivira lastnike in najemnike objektov v območjih višje stopnje dostopnosti, da na svojih zemljiščih odstranjujejo ovire in pripomorejo k izboljšanju dostopnosti (npr. obrezovanje živih mej, ki segajo na pločnik),
- ozavešča druge uporabnike prostora (kolesarje, voznike itd.) o sobivanju s pešci, posebej ljudmi s funkcionalnimi oviranostmi, ter spodbuja razvoj prometne kulture (npr. ozaveščanje o nesprejemljivosti parkiranja na parkirnih mestih, rezerviranih za vozila invalidov),
- ozavešča zaposlene o njihovih nalogah pri zagotavljanju dostopnosti in jih seznanja z nalogami, ki sledijo iz strateškega načrta dostopnosti (nadzor nad izvedbo, mestno redarstvo, vzdrževanje).

1.5.2.5 NALOGE OBČINE IN FINANČNA SREDSTVA ZA REALIZACIJO SND ŽALEC

Večina nalog iz SND Žalec se izvaja v okviru sredstev posameznih nosilcev nalog, npr. obvezno upoštevanje smernic tega načrta znotraj investicijske dokumentacije prenov in novogradenj javnih objektov in zunanjih javnih površin.

V zvezi z realizacijo tega načrta občina opravlja naslednje osnovne naloge:

- zagotavlja preglede projektne dokumentacije z vidika dostopnosti in strokovni nadzor nad izvajanjem TTVS, in sicer za vse projekte, katerih investitor je Občina Žalec in ki se izvajajo v območjih višje stopnje dostopnosti na površinah v lastništvu Občine Žalec,
- v okviru vzdrževalnih del na javnih površinah odpravlja ovire, ki so opredeljene v tem načrtu, ali dodatno potrjene s strani Sveta za invalide Žalec,
- pripravi akcijski načrt dostopnosti oz. načrt predvidenih ukrepov za izboljšanje dostopnosti,
- sprejema pobude za vključitev dodatnih območij in objektov v višjo kategorijo dostopnosti in jih posreduje na Svet za invalide v potrditev,
- pridobiva strokovna mnenja v zvezi z dostopnostjo (npr. mnenja v zvezi s spremembami prometnih ureditev, lokacij novih avtobusnih postajališč itd.).

Večina nalog iz SND Žalec se izvaja v okviru sredstev posameznih nosilcev nalog; npr. obvezno upoštevanje smernic tega načrta znotraj investicijske dokumentacije prenov in novogradenj

javnih objektov in zunanjih javnih površin, izvedba ozaveščevalnih akcij in drugih aktivnosti posameznih oddelkov mestne uprave, javnih služb in javnih podjetij.

Za nekatere naloge, ki so bistvene za ustrezno realizacijo SND Žalec (podrobno opredeljene v 1.5.2) in sledijo akcijskemu načrtu pa se v proračunu Občine Žalec zagotovijo namenska letna sredstva za realizacijo SND Žalec.

1.5.3 POSVETOVALNO TELO V ZVEZI Z IZVAJANJEM NAČRTA

Posvetovalno telo v zvezi z izvajanjem SND Žalec je Svet za invalide občine Žalec. Svet za invalide je sestavljen na podlagi Sklepa o imenovanju članov v Svet za invalide v občini Žalec št. 141-0001/2024 z dne 19.6.2024.

Svet za invalide v zvezi z realizacijo tega načrta opravlja naslednje naloge:

- spremljanje izvajanja SND Žalec,
- sodelovanje v primerih, ko je potreben kompromis in zaradi različnih dejavnikov ni mogoče zagotoviti vseh ukrepov, ki so predvideni v območjih višje dostopnosti, ali pa so ti ukrepi drugačni, kot so bili predvideni v načrtu,
- svetovanje v primerih posameznih pobud občanov o nujnosti in smiselnosti določenih ukrepov.

Za izvajanje zavez iz SND Žalec je Svet za invalide kot posvetovalno telo pomemben predvsem v posebnih primerih, ko so zahteve v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti v nasprotju z drugimi zahtevami (predvsem v območjih kulturne dediščine) oz. ko gre za določanje, ali je strošek za zagotavljanje dostopa nesorazmeren in zato morda neupravičen. Tako lahko Svet za invalide pomaga z nasveti v zvezi s sprejemanjem morebitnih kompromisov in podaja mnenja o tem, kateri ukrepi so zelo pomembni in katere je mogoče opustiti, ter predlaga morebitne posebne rešitve, ki lahko zadostijo najpomembnejšim zahtevam z vidika uporabnikov. Svet za invalide lahko za te primere določi kontaktno osebo, ki poskrbi za komunikacijo med člani sveta in posreduje mnenje projektantom ter se po potrebi posvetuje s strokovnjaki za dostopnost. Tako se zagotovita hitro ukrepanje in tekoče delo.

1.5.4 POSODABLJANJE SND ŽALEC

Občina sprejema neposredne pobude, predloge in pripombe invalidskih organizacij ter drugih zainteresiranih deležnikov glede uvrstitve morebitnih dodatnih tras v višjo kategorijo dostopnosti. Če se ugotovi, da je na nekem delu treba zagotoviti višjo stopnjo dostopnosti (če se npr. zgradi nov objekt, do katerega je dostop zelo pomemben, ali se izkaže, da so nekatere povezave za uporabnike zelo pomembne in z ukrepi iz osnovne stopnje dostopnosti ni mogoče zagotoviti samostojne uporabe), pobudo obravnava Svet za invalide in tako po potrebi vključi še dodatna območja v višjo kategorijo dostopnosti v SND Žalec.

SND Žalec se revidira po petih letih z namenom, da se vnesejo nove lokacije in morebitne spremembe v zakonodaji, ki lahko vplivajo na smernice.

2 NAVODILA ZA UPORABO SND

V tem poglavju je predstavljen način uporabe smernic za posamezne deležnike v procesu urejanja javnega odprtega prostora, zagotavljanja dostopnih informacij in storitev v Občini Žalec ter postopki, ki jih je pri tem treba upoštevati.

2.1 NAVODILA ZA ZAPOSLENE V OBČINSKI UPRAVI

Zaposleni v občinski upravi se seznanijo s SND Žalec in njihovimi obveznostmi v zvezi z njim. V nadaljevanju je napisano, kaj morajo nosilci nalog izvesti v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti, glede na to, za kakšno vrsto naloge gre.

2.1.1 PRIPRAVA STRATEŠKIH DOKUMENTOV, PROJEKTOV IN RAZPISOV

- Pri pripravi strateških dokumentov, z njimi povezanih izvedbenih dokumentov ter drugih temeljnih dokumentov (npr. razvojne strategije, celostna prometna strategija, občinski prostorski načrti, občinski podrobnejši prostorski načrti) mora nosilec naloge poskrbeti, da se v tovrstnih dokumentih upošteva SND Žalec ter da so vsebine, povezane z dostopnostjo, ustrezno umeščene. Enako velja za strokovne podlage (študije, strokovne presoje, ipd.), ki so podlaga za izdelavo strateških dokumentov ali izvedbo posegov v prostor.
- Pri pripravi projektov in razpisov ter vodenju projektov mora vodja projekta zahtevo po upoštevanju SND vključiti že na začetku projekta ter v vse predloge projektov in razpisov, ki se bodo izvajali na območju Občine Žalec. Pri tem gre tako za projekte, ki se nanašajo na urejanje prometa in zunanjih površin kot tudi vse tiste, kjer so predvidene aktivnosti, ki na kakršenkoli način vključujejo sodelovanje javnosti in informacije za javnost v vseh oblikah. Vodja projekta mora na to opozoriti tudi vse partnerje v projektu, ki ne delujejo na območju Občine Žalec, in jih s tem spodbuditi k izboljšanju dostopnosti v drugih občinah in državah.

2.1.2 NAČRTOVANJE IN IZVEDBA DEL - ZUNANJE POVRŠINE

- Pred izdelavo projektne naloge/naročila nosilec naloge preveri, v katero stopnjo dostopnosti sodi območje.
- V projektni nalogi/naročilu se zapiše določilo, da je pri projektu obvezno upoštevati SND Žalec.
- V območjih višje stopnje dostopnosti se projekt posreduje v revizijo z vidika dostopnosti že v prvi fazi projekta ter nato v vseh fazah do izvedbe.
- Če gre za obnovo/izgradnjo objekta, ki je pomemben za javnost, pa še ni bil evidentiran v SND Žalec (npr. nov park, rekreacijsko območje), se poda pobudo za vnos objekta v SND Žalec in določitev povezave v mrežo dostopnih poti.

2.1.3 NAČRTOVANJE IN IZVEDBA DEL - STAVBE V JAVNI RABI

- Pred izdelavo projektne naloge/naročila nosilec naloge preveri, v katero stopnjo dostopnosti sodi območje.
- V projektni nalogi se zapiše določilo, da je obvezno upoštevati SND Žalec.
- Če gre za objekt, ki je evidentiran v SND Žalec, se posreduje projekt v revizijo z vidika dostopnosti (že v prvi fazi projekta in potem v vseh naslednjih fazah).

- Če gre za obnovo/izgradnjo objekta, ki je pomemben za javnost, pa še ni bil evidentiran v SND Žalec, se poda pobudo za vnos objekta v SND Žalec in določitev povezave v mrežo dostopnih poti in projekt pregleda z vidika dostopnosti.

2.1.4 IZDAJANJE SOGLASIJ PRI PROJEKTIH DRUGIH INVESTITORJEV

- Ob prejemu vloge za soglasje nosilec naloge preveri na portalu, v katero stopnjo dostopnosti sodi območje.
- Projektanta opozori na obveznost upoštevanja Pravilnika o univerzalni graditvi in uporabi objektov ter SND Žalec.
- V primeru, da gre za objekt, ki je pomemben za javnost, pa ni bil evidentiran v SND Žalec, se posreduje pobudo za vnos objekta v SND.

2.1.5 SPREMINJANJE PROMETNIH UREDITEV

- Pred spremembo prometne ureditve nosilec naloge preveri, v katero stopnjo dostopnosti spada obravnavano območje.
- Če spada obravnavano območje v višjo stopnjo dostopnosti, se pred izvedbo pridobi strokovno mnenje svetovalca za dostopnost in morebitne dodatne pogoje v zvezi z zagotavljanjem univerzalne dostopnosti.
- Poskusnih prometnih ureditev naj se ne uvaja na območjih višje kategorije dostopnosti. Le izjemoma, če je nujno, da se poskusno prometno ureditev izvede na območju višje stopnje dostopnosti, pa je potrebno pridobiti strokovno mnenje svetovalca za dostopnost in morebitne pogoje glede posebnih zahtev pri uvajanju nove ureditve ter obvestiti javnost ter invalidske organizacije o spremembi.

2.1.6 IZDAJANJE SOGLASIJ V ZVEZI Z UPORABO JAVNEGA PROSTORA

- Pred izdajo soglasja se na portalu preveri, v katero stopnjo dostopnosti spada obravnavano območje.
- V primeru višje stopnje dostopnosti se ob izdaji soglasja napiše pogoje glede zagotavljanja dostopnosti v skladu s smernicami SND (npr. določiti odmike opreme od TTVS in klančin, zagotavljanja vizualnih kontrastov na ograjah, ki preprečujejo prehod).

2.1.7 VZDRŽEVANJE JAVNIH POVRŠIN

Občinske službe za vzdrževanje javnih površin v občini Žalec se seznanijo s SND Žalec, predvsem z nalogami, opisanimi v tem poglavju.

Zelo pomembno je redno vzdrževanje vseh površin za pešce, še posebej poti v višji stopnji dostopnosti, predvsem:

- odstranjevanje snega s parkirnih mest za invalide in povezovalnih poti med parkirnimi mesti za invalide in pločniki,
- redno odstranjevanje snega s površin za pešce, posebej na poteh višje stopnje dostopnosti morajo biti pločniki očiščeni tako, da je možno sledenje robu poti in zaznavanje taktilnih oznak (ko bodo te nameščene),
- redno popraviljanje poškodovanih tlakov in taktilnih oznak,

- takojšnje zavarovanje nevarnih mest (npr. odprti jaški, polomljene ograje),
- redno obrezovanje drevnine in živih mej, ki posegajo na poti in pločnike (še posebej v višji stopnji dostopnosti),
- košnja in urejanje zelenic ob poti, odstranjevanje listja in
- odstranjevanje vseh ovir, ki zmanjšujejo širino prehodov na pločnikih (širina pločnika oz. peš prehoda ne sme biti ožja od 120 cm, le izjemoma (na odsekih do 2m) je dovoljena najmanjša širina 90 cm.

2.1.8 SELITEV JAVNIH STORITEV IN PROSTOROV NA NOVE LOKACIJE

Poglavje obravnava primere, ko se storitve in prostori v okviru Občine Žalec (ter vseh organov in javnih podjetij, katerih (so)-ustanoviteljica je Občina Žalec in koncesionarji katerim je občina prenesla s koncesijo določene naloge) selijo na nove lokacije zaradi neustreznosti starih prostorov ali širitve dejavnosti. Enak postopek je predviden tudi za primere, ko gre za vzpostavljanje novih storitev in prostorov, do katerih dostopa širša javnost:

- Nosilec naloge poišče prostor oz. sestavi seznam možnih prostorov, v katere se lahko storitev preseli glede na velikost in druge zahteve, ki jih mora izpolnjevati.
- Nosilec naloge izvede hitro presojo dostopnosti izbranega prostora ter njegovo povezanost z avtobusnimi postajališči oz. potmi višje stopnje dostopnosti in oceni, ali je prostor ustrezen, oziroma navede ukrepe, ki bi jih bilo potrebno izvesti pred selitvijo, da bo lahko dostopen širši javnosti. Če oceni, da je za zagotovitev dostopnosti potrebnih preveč prilagoditev in s tem povezanih stroškov, ga odstrani s seznama primernih prostorov. V nekaterih primerih se lahko tudi ugotovi, da je prostor za večino ljudi sprejemljiv, za nekatere skupine pa bo storitev morala potekati na daljavo ali pa bo potrebno predvideti drugačne oblike pomoči (npr. zvonec za priklic osebja ipd.). Če se po posvetu s predstavnikom *Sveta za invalide* ugotovi, da je to dovolj dobro, potem lahko sprejme pozitivno mnenje, v katerem opiše kakšne alternativne rešitve je treba zagotoviti samo za tisto skupino.

2.2 NAVODILA ZA PROJEKTANTE

Vsi projektanti, ki načrtujejo objekte v javni rabi v Občini Žalec, se morajo pred načrtovanjem seznaniti z uporabo SND Žalec. V nadaljevanju je napisano, kaj morajo upoštevati v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti, glede na to, za kakšno vrsto posega gre in v katerem območju se nahaja.

2.2.1 NAČRTOVANJE PRENOV, NOVOGRADENJ IN VZDRŽEVALNIH DEL/ZUNANJE POVRŠINE

- Na portalu/v Prilogi 1 preveriti, v katero stopnjo dostopnosti sodi območje.
- V primeru osnovne stopnje dostopnosti slediti smernicam za načrtovanje v območjih osnovne stopnje dostopnosti (Priloga 3, poglavje 1 Splošne smernice ter vsi deli poglavja 2 Talni taktilni vodilni sistem, razen poglavij 2.5.2 in 2.5.3).

- V primeru višje stopnje dostopnosti slediti smernicam za načrtovanje v območjih višje stopnje dostopnosti (vsa poglavja Priloge 3) preveriti, ali so za obravnavano območje zapisane dodatne zahteve, ki jih je treba upoštevati in so posebej navedene v tem (besedilnem) delu načrta.
- Če gre za izgradnjo objekta, ki je pomemben za javnost, pa ni bil evidentiran v Strateškem načrtu dostopnosti (npr. nov park, rekreacijsko območje), je treba dostope za pešce vezati na najbližjo dostopno pot višje kategorije oz. na najbližje postajališče javnega potniškega prometa (v primeru nejasnosti se obrniti na Občino Žalec).

2.2.2 NAČRTOVANJE PRENOV, NOVOGRADENJ IN VZDRŽEVALNIH DEL /STAVBE V JAVNI RABI

- Na portalu/v Prilogi 1 preveriti, v katero stopnjo dostopnosti sodi obravnavan objekt.
- Če gre za prenavo objekta, ki je že evidentiran v SND, dostopne poti do objekta načrtovati tako, kot je predvideno v SND.
- V kolikor gre za objekt, kjer se predvideva dostop javnosti in objekt (še) ni evidentiran v SND Žalec (npr. novogradnja oz. selitev na drugo lokacijo), je treba zunanjo ureditev projektirati tako, da se peš dostope do objekta poveže na najbližjo dostopno pot višje stopnje dostopnosti oz. na najbližje postajališče javnega potniškega prometa.

2.3 NAVODILA ZA REDARSKÉ IN INŠPEKCIJSKE SLUŽBE

Zaposleni se seznanijo s SND Žalec ter preučijo smernice, ki so pomembne za izvajanje njihovih nalog.

- Redarji glede na SND delujejo tako, da svoj nadzor poostrijo na poteh višje stopnje dostopnosti in avtobusnih postajališčih. Pri tem se osredotočijo na to, da preverjajo pretočnost pešpoti s:
  - kaznovanjem nepravilnega parkiranja na površinah za pešce in parkirnih mestih rezerviranih za vozila invalidov,
  - opozarjanjem na parkiranje koles in drugih vozil na poteh (izvedba ozaveščevalnih akcij).
- Inšpektorji glede na SND poostrijo nadzor na poteh višje stopnje dostopnosti in avtobusnih postajališčih. Pri tem se osredotočijo na to, da preverjajo pretočnost pešpoti z:
  - nadzori nad namestitvijo gostinskih vrtov in njihovim širjenjem izven določenih meja,
  - nadzori nad območji, kjer se izvajajo dela in so površine za pešce deloma ali v celoti zaprte ter
  - nadzori nad neprimernim postavljanjem urbane opreme kot so cvetlična korita, oglasne table ter ostalih ovir na površin za pešce (npr. zabojniki za odpadke, drevnina, ki sega na pločnik).

3 KATEGORIJE DOSTOPNOSTI PROSTORA

To poglavje obravnava dostopnost zunanjih javnih površin. Z doslednim upoštevanjem smernic pri projektiranju, gradnji in vzdrževanju javnih površin se lahko bistveno izboljša dostopnost javnih površin in s tem tudi dostop do objektov v javni rabi in storitev ter programov, ki se izvajajo v njih.

Območje Občine Žalec je z vidika dostopnosti razdeljeno na dve prostorski kategoriji, in sicer na:

- območja osnovne stopnje dostopnosti in
- poti oz. območja višje stopnje dostopnosti.

Osnovna stopnja dostopnosti pomeni, da se pri novogradnjah, prenovah in vzdrževalnih delih zunanje javne površine urejajo tako, da se zagotovi osnovna dostopnost za širšo javnost (univerzalno načrtovanje brez ovir). **V območjih višje stopnje dostopnosti** je treba izpolnjevati dodatne zahteve. Te se nanašajo predvsem na zagotavljanje ustreznega vodenja slepih in slabovidnih, na njih pa se izvaja tudi intenzivnejše vzdrževanje (redni pregledi poti, popravila tlakov, odstranjevanje ovir, intenzivnejši nadzor mestnega redarstva itd.).

3.1.1 OSNOVNA STOPNJA DOSTOPNOSTI

V območjih osnovne stopnje dostopnosti se prostor za pešce načrtuje brez ovir, poskrbi pa se tudi za ustrezno urejanje avtobusnih postajališč, peš površin in prečkanj cest, tako da sta zagotovljena osnovna varnost in gibanje vseh udeležencev v prometu. Vendar pa v teh območjih ni treba zagotavljati sklenjenega taktilnega vodenja uporabnikov z okvarami vida.

V osnovno stopnjo dostopnosti sodijo vsa območja, ki na sliki 1 niso označena kot višja stopnja dostopnosti, torej vsa območja, ki nimajo posebnega statusa in so neoznačena.

V območjih osnovne stopnje dostopnosti se pri načrtovanju in izvedbi upošteva Priloga 3), in sicer poglavje 1 *Splošne smernice* ter vsi deli poglavja 2 *Talni taktilni vodilni sistem*, razen poglavji 2.4.2 in 2.4.3.

3.1.2 VIŠJA STOPNJA DOSTOPNOSTI

Poti in območja višje stopnje dostopnosti morajo ustrezati višjim standardom, kar pomeni, da morajo biti popolnoma dostopne vsem uporabnikom ter tudi dobro vzdrževane, tako da lahko vsakdo, ne glede na svojo morebitno oviranost, po teh poteh brez težav prispe do zelenega cilja. Poti morajo biti zasnovane sklenjeno/zvezno, saj lahko prekinitve na dostopni poti močno poslabšajo možnost prostorske orientacije za ljudi z okvarami vida.

Izhodišče za oblikovanje mreže dostopnih poti so lokacije javnih ustanov, ki ponujajo storitve, namenjene javnosti, zato je samostojni dostop do njih zelo pomemben. Za samostojni dostop do ustanov je pomembna **bližina avtobusnih postajališč**.

Občina Žalec bo izvajala recenzije projektov z vidika dostopnosti in strokovni nadzor nad izvedbo TTVS na poteh in območjih višje stopnje dostopnosti, s čimer bo skrbela za zagotovitev ustreznega dostopa do vseh objektov, ki so navedeni na tem območju.

3.1.2.1 POTI VIŠJE STOPNJE DOSTOPNOSTI

V Občini Žalec so v višjo stopnjo dostopnosti uvrščene poti v naseljih Žalec, Petrovče in Šempeter, ki so prikazane v Prilogi 1. Z linijami rdeče barve so označeni poteki dostopnih poti, ki omogočajo dostop do pomembnejših ustanov in se hkrati navezujejo na postaje javnega potniškega prometa. Z modro barvo so označeni odseki oz. območja, na katerih površine za pešce niso urejene in je zato zagotavljanje dostopnosti s preprostimi ukrepi (nižanje robnikov, taktilne oznake) oteženo ali nemogoče. V teh primerih je treba najprej vzpostaviti površine za pešce. Kjer zaradi prostorskih omejitev teh ni mogoče urediti, je treba ustrezno spremeniti prometno ureditev.

V drugih naseljih trenutno ni izkazane potrebe po višji stopnji dostopnosti, zato velja, da se javni pločniki in pešpoti urejajo po pravilih za osnovno stopnjo dostopnosti. To pomeni, da so zagotovljeni dostopi za osebe z gibalnimi oviranostmi, za osebe z okvaro vida pa so predvidene le osnovne varnostne oznake in zvočni semaforji.

3.1.2.2 OBMOČJA IZDELAVE CELOVITEGA PODROBNEJŠEGA NAČRTA DOSTOPNOSTI

Območja izdelave celovitega podrobnejšega načrta dostopnosti so tista območja, kjer je zaradi kompleksnosti programa oz. varstvenih režimov treba zanje izdelati načrt, v katerem se podrobneje določi, na kakšen način oseba z oviranostjo dostopa do programov in prostorov. Pri izdelavi načrta talnega taktilnega vodilnega sistema se upošteva standard SIST 1186, pri pripravi pa mora sodelovati reprezentativna organizacija slepih in slabovidnih.

Izdelava podrobnejšega celovitega načrta dostopnosti je predlagana za naslednje lokacije, ki so se izkazale za najbolj kompleksne:

- Šlandrov trg: na območju je orientacija za osebe z okvaro vida zelo zahtevna, zato naj se izdelava načrt TTVS, v katerem se predvidi vodenje za slepe in slabovidne.
- Mestni trg: gre za območje v zasebni lasti, na katerem je več pomembnih objektov, čezenj poteka pomembna dostopna pot, na njem pa je več ovir. Predlagamo, da občina poda lastnikom pobudo za izdelavo podrobnega načrta dostopnosti za to območje z namenom spodbujanja lastnikov k izvedbi ukrepov za izboljšanje dostopnosti.
- Avtobusna postaja: izdelati je treba načrt TTVS za vodenje do peronov in prodajnega poslopja s povezavami na Savinjsko cesto, Mestni trg in Ulico heroja Staneta.

3.1.2.3 PREDLOGI ZA SPREMEMBO PROMETNE UREDITVE IN UREDITEV VARNIH POTI ZA PEŠČE

Poti, ki so v Prilogi 2 označene z modro barvo, so poti, na katerih univerzalne dostopnosti ni mogoče zagotavljati z običajnimi ukrepi, saj ni urejenih površin za pešce. Gre za območja oz. poti, kjer je zaradi bližin javnih ustanov ali dostopov do postajališč javnega potniškega prometa treba prednostno urediti varno pot za pešce ob upoštevanju načel univerzalne graditve oz. spremeniti prometno ureditev.

4 PRIPOROČILA ZA PRIPRAVO AKCIJSKEGA NAČRTA

V tem poglavju so navedeni najpomembnejši ukrepi, ki jih je treba v naslednjih letih izvesti, da bi izpolnili cilje strateškega načrta in zagotovili ustrezno dostopnost do objektov v javni rabi v Občini Žalec. Občina na podlagi teh priporočil izdelava akcijski načrt dostopnosti (v nadaljevanju: AND) za naslednja štiri leta, v katerem opredeli, kdaj in na kakšen način bo izvedla ukrepe.

Čeprav Strateški načrt dostopnosti obravnava predvsem zunanje javne površine, se nekatere predlagane aktivnosti nanašajo tudi na stavbe v javni rabi v občinski lasti oz. upravljanju.

Cilj 1: Zagotavljanje dostopnosti v okviru novogradenj, rekonstrukcij in vzdrževalnih del na javnih površinah in stavbah v lasti oz. upravljanju občine Žalec.

Ukrep: Pregledi projektne dokumentacije oz. nadzor nad izvedbo prilagoditev z vidika dostopnosti

Opis ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da so projekti občinskih investicij na objektih v javni rabi usklajeni z zakonodajo in smernicami SND ter da so vpeljane funkcionalne in ekonomsko sprejemljive rešitve, dostopne vsem. Ukrep se izvaja prioritarno na javnih površinah in stavbah v območjih višje stopnje dostopnosti.

Opomba: SND Žalec je temeljni dokument, ki vsebuje smernice brez izvedbenih detajlov. Pri načrtovanju in izvedbi talnega taktilnega vodilnega sistema za slepe in slabovidne so detajli zelo pomembni in razlike med dobrimi ter neuporabnimi rešitvami so pogosto zelo majhne. Zato so pomemben ukrep za zagotavljanje ustreznih rešitev pregledi projektne dokumentacije in nadzor nad izvedbo. Pogosto se ob pregledu predlagane rešitve v projektu tudi močno zmanjša količina taktilnih oznak, kar pomeni zmanjšanje stroškov pri izvedbi in vzdrževanju. Prav tako se pri pregledih projektov pogosto ugotovijo (in odpravijo) težavne ovire za druge pešce z oviranostmi. Priporočljivi so tudi pregledi stavb v javni rabi, ne zgolj javnih površin.

Aktivnosti: V AND se našteje projekte občinskih investicij, ki so v planu v naslednjih štirih letih in predvidi aktivnosti, ki jih je treba izvesti na posameznem projektu za zagotavljanje dostopnosti.

Cilj 2: Izboljšanje dostopnosti obstoječih objektov v javni rabi

Ukrep: Presoje dostopnosti javnih stavb v lasti oz. upravljanju občine Žalec

Opis ukrepa: Stavbe v javni rabi morajo biti v skladu z Zakonom o izenačevanju možnosti invalidov dostopne vsem, ne glede na funkcionalno oviranost. Da bi dosegli čimbolj učinkovito izvajanje ukrepov, se lahko izvede presoje dostopnosti objektov s predlogi ukrepov za izboljšanje dostopnosti. Z izvedbo ukrepa Občina Žalec spodbuja izvajanje prilagoditev, ki pripomorejo k izboljšanju dostopnosti obstoječih objektov v javni rabi, katerih lastnik ali upravljavec je občina in ki v bližnji prihodnosti ne bodo vključeni v postopkih prenove. Ukrep se izvaja prioritarno na stavbah, ki se nahajajo na poteh v območjih višje stopnje dostopnosti.

Aktivnosti: V AND se našteje stavbe, ki v prihodnjih štirih letih ne bodo vključene v prenovo ali predvidene za selitev in so pomembne za dostop do javnih storitev

Cilj 3: Odprava ovir na javnih površinah

Ukrep: Odpravljanje obstoječih ovir v okviru vzdrževalnih del

Opis ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina v okviru vzdrževalnih del odpravlja obstoječe ovire na poteh višje stopnje dostopnosti. V Prilogi 2 - Ukrepi za izboljšanje dostopnosti je predstavljen popis ovir/pomanjkljivosti, ki jih je treba v naslednjih letih odpraviti (*opomba: gre le za ovire pri dostopu do lokacij na zunanjih površinah, nekatere od teh stavb oz. lokacij so nedostopne tudi v notranjosti in jih je treba pregledati v okviru aktivnosti Cilja 2*). Poleg ovir v prilogi se prioriteto odpravlja tudi ovire, ki jih predlaga in potrdi Svet za invalide. Po odpravi ovir v območjih višje stopnje dostopnosti, se nadaljuje z odpravo ovir, ki so bile dodatno zaznane v okviru projekta Multimodalna mobilnost in so vidne v pregledovalniku: <https://pregledovalnik.dostopnost-prostora.si>.

Aktivnosti: V AND se opredeli, katere od predlaganih ukrepov iz Priloge 2 se izvede v naslednjih štirih letih. Prednost imajo ukrepi, ki se izvajajo na območjih, ki v naslednjih petih letih niso predvidena za prenovo. Odstranjevanje ovir se izvaja tudi v okviru rednih nalog vzdrževalne službe in na podlagi neposrednih pobud občanov (odstranjevanje vej, popravila tlakov, odstranjevanje opreme na poteh itd.).

Cilj 4: Zagotavljanje dostopnosti v okviru začasnih ureditev ter izdaje soglasij in dovoljenj

Ukrep: Upoštevanje strateškega načrta dostopnosti Občine Žalec pri izdaji soglasij/mnenj za posege na javnih površinah.

Opis ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da se dostopnost ob izvedbi prireditvev in začasnih ureditev prostora ne poslabšuje. Ukrep zajema tako ureditve, ki jih izvaja Občina Žalec kot tudi ureditve, ki jih izvajajo drugi, ki za posege na javnih površinah ter uporabo javnih površin potrebujejo soglasje.

Aktivnosti: Dela v okviru rednih nalog po postopku v poglavjih 2.1.4 in 2.1.6 pri izvedbi vseh ureditev na javnih površinah, pri izdaji dovoljenj za posebno rabo javnih površin, izdaji soglasij /mnenj za posege na občinskih cestah in pri izdaji soglasij za zaporo občinske ceste.

Cilj 5: Zagotavljanje dostopnosti v okviru opremljanja in selitev prostorov v javni rabi

Ukrep: Preverjanje dostopnosti pri selitvah prostorov v javni rabi na druge lokacije

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da se dostopnost upošteva ob selitvi prostorov, ki so namenjeni javnosti ter ob opremljanju prostorov, ki so namenjeni javnosti. Ukrep velja za stavbe, ki jih najema/kupuje občina in naj bi bile namenjene javni rabi.

Aktivnosti: Dela v okviru rednih nalog po postopku iz poglavja 2.1.8 pri selitvah prostorov in vzpostavljanju novih prostorov namenjenih javnosti in pri opremljanju prostorov namenjenih javnosti; ocenitev primernosti stavb z vidika dostopnosti pred nakupom/najemom.

Cilj 6: Zagotavljanje dostopnosti v okviru redarskih in inšpekcijskih služb

Strateški načrt dostopnosti Občine Žalec

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da se ohranja dostopnost in pretočnost peščevih poti. Prednostno se izvaja poostren nadzor v območjih višje stopnje dostopnosti.

Aktivnosti: Dela v okviru rednih nalog po postopku iz poglavja 2.3.